

Ю. П. Макаренко,
 д. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
 Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро
 ORCID ID: 0000-0002-9970-7377

В. В. Хацько,
 студент 2 курсу магістратури кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
 Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро
 ORCID ID: 0000-0001-7046-6883

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.1.39

ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ "ОТП БАНК"

Yu. Makarenko,
 Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance,
 Banking and Insurance, Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro
 V. Khatsko,
 Master's student of the Department of Finance, Banking and Insurance,
 Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro

ASSESSMENT OF THE DEPOSIT PORTFOLIO MANAGEMENT OF A COMMERCIAL BANK ON THE EXAMPLE OF OTP BANK JSC

У статті розглянуто теоретичні аспекти, сучасні підходи та методику щодо процесу управління депозитним портфелем комерційного банку. На прикладі Акціонерного Товариства "ОТП Банк" проведено кількісний та якісний аналіз управління депозитним портфелем протягом 2016—2020 років, з оцінкою цінової політики та асортименту банківських продуктів, виявленням стратегії банку в зазначеному напрямі діяльності.

Для виконання активних операцій банківським установам недостатньо власних коштів, що й обумовлює їх потребу у залученні додаткових фінансових ресурсів. Однією зі складових ресурсної бази виступають саме залучені у вклади (депозити) кошти клієнтів — домогосподарств та корпоративного сектору економіки. Саме тому на сьогодні особливої уваги набуває роль і місце депозитного портфеля у складі фінансових ресурсів. Під впливом зовнішніх чинників та внутрішніх недоліків управлінських процесів на сьогодні актуальним перед банками стає питання раціонального формування оптимального за обсягами, структурою та складом депозитного портфеля з його подальшим використання в активних операціях.

This article discusses the theoretical aspects, modern approaches and methods for the process of managing the deposit portfolio of a commercial bank. On the example of OTP Bank Joint-Stock Company, a quantitative and qualitative analysis of the deposit portfolio management during 2016—2020 was conducted, with an assessment of the pricing policy and range of banking products, identification of the bank's strategy in this area of activity.

An important element of the country's financial system is its banking component, so commercial banks must pursue effective and sustainable policies. One of the functions of banking institutions is mobilization, which is to attract the necessary amount of resources, forming on their basis the resource base and its further transformation into capital. To perform active operations, including lending, banking institutions do not have enough own funds, which determines their need to attract additional financial resources, which form most of the resource base. One of the components of the

resource base is the funds of clients — households and the corporate sector of the economy — attracted in deposits. That is why today the role and place of the deposit portfolio in the financial resources is gaining special attention. The intensification of competition between banking institutions in attracting resources from deposit sources, forming a deposit resource base based on them, its efficient and rational use, maneuvering funds and forming a strategy and policy of their work in this direction need constant monitoring and improvement. To mobilize these resources, the main task for the bank is to identify potential customers who have excess funds and provide favorable conditions for their placement. This is facilitated by the development of an effective deposit policy of the bank, the introduction of new and high-quality deposit products with attractive price terms. Under the influence of external factors and internal shortcomings of management processes today the issue of rational formation of the optimal volume, structure and composition of the deposit portfolio and manage it with the subsequent use of borrowed resources in active operations.

Ключові слова: банківські установи, комерційний банк, депозит, депозитний портфель, депозитна діяльність, депозитні ресурси, ресурсна база.

Key words: banking institutions, commercial bank, deposit, deposit portfolio, deposit activity, deposit resources, resource base.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Важливим елементом фінансової системи країни є її банківська складова, тому комерційні банки повинні вести ефективну й стійку ресурсну політику, спрямовуючи зусилля на нарощення своєї ресурсної бази та покращення її якості. Останнім часом банки зазнають низки фінансових труднощів через неефективність процесу управління ресурсами та сукупність зовнішніх факторів. Загострення конкурентної боротьби між банківськими установами щодо залучення ресурсів з депозитних джерел, формування на їх основі депозитної ресурсної бази, ефективного й раціонального її використання, маневрування коштами та формування стратегії й політики своєї роботи в цьому напрямі потребують постійного моніторингу та вдосконалення. Саме тому на сьогодні актуальними залишаються проблеми щодо формування оптимального за структурою (обсягами, клієнтського каналу, термінами, валютою тощо) депозитного портфеля та управління ним, ідентифікація основних чинників впливу на нього та своєчасне застосування відповідних заходів щодо його покращення та вдосконалення. Такі заходи дозволяють забезпечити комерційні банки достатніми обсягами депозитних ресурсів, що визначає стратегічні засади розвитку як банківського сегменту, так і економіки України загалом. Отже, проблемою дослідження виступає недосконалість управлінських дій керівництва банківських установ щодо формування оптимального депозитного портфеля під впливом різних чинників в умовах сьогодення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вдосконалення процесу управління депозитним портфелем банківських установ відіграє важливу роль у системі загального банківського менеджменту, про що свідчить постійна увага до вивчення даного аспекту з боку дослідників — науковців та практиків. Дослідженню проблем формування та управління депозитним портфелем приділена увага таких вчених-економістів: Макаренко Ю.П. та Гагач Т.О. [2] розглядали

проблеми формування депозитного портфеля банку в умовах нестабільності його депозитної ресурсної бази, серед яких відмічали недовіру клієнтів до банківського сектору, яка характеризувалася відтоком коштів з депозитних рахунків. Також вони поділяли банки за рівнем ризику відтоку коштів з вкладних рахунків та надавали рекомендації щодо повернення вкладниками коштів на них.

Матвєєва В.В., Гайдаржийська О.М. та Василенко В.В. [3] розглядали ресурси банку, досліджуючи ресурсну та депозитну політику банку, розглядали сутність депозитного портфеля та напрями його формування, зазначаючи проблеми й напрями забезпечення ефективності депозитної політики банку.

В.И. Бархатов [1] проводив аналіз ризиків за пасивними депозитними операціями. Особливу увагу приділяв методиці оптимізації управління депозитним портфелем комерційного банку.

Попри ґрунтовні напрацювання за порушеною проблемою, її багатоглибкість у наукових працях, їх наукова розробленість залишається невизначеною. Зокрема потребують узагальнення питання оцінки управління депозитним портфелем. Недостатньо висвітленими є питання кількісного та якісного аналізу управління депозитним портфелем, оцінки цінової політики та асортименту банківських продуктів у цьому напрямі діяльності.

Постановка завдання полягає в поглибленні та узагальненні теоретичних знань у сфері депозитного менеджменту, оцінці процесу управління депозитним портфелем на прикладі АТ "ОТП Банк" виявленні (ідентифікації) головних тенденцій й існуючих на сьогодні недоліків, з наданням практичних рекомендацій, які дозволять вітчизняним банкам покращити та зміцнити свої позиції на фінансовому ринку шляхом нарощення ресурсної бази завдяки депозитним впливанням, оптимізувати структуру депозитного портфеля збільшити ефективність діяльності у сфері вкладних операцій та зменшити недовіру населення до банківського сектору загалом, забезпечивши його розвиток.

ОЦІНКА УПРАВЛІННЯ ДЕПОЗИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

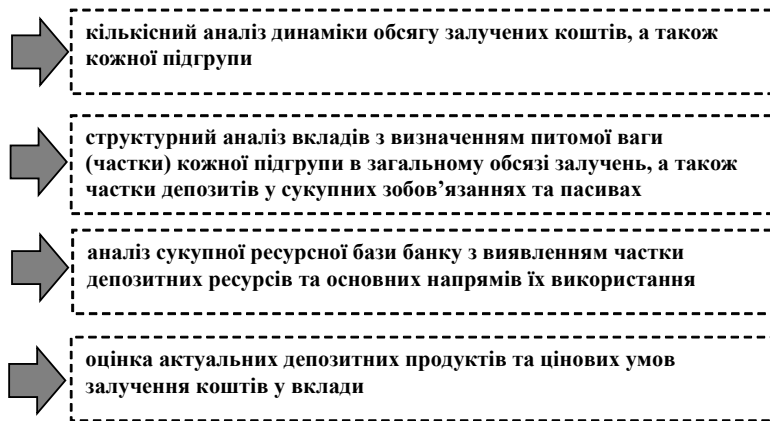

Рис. 1. Етапи оцінки процесу управління депозитним портфелем комерційного банку

Джерело: побудовано та узагальнено авторами.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження особливостей управління депозитним портфелем комерційного банку, проведення оцінки цього процесу на прикладі окремо взятої банківської установи з визначенням проблем та формуванням пропозицій щодо напрямів покращення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Однією з функцій банківських установ є мобілізаційна, яка полягає у залученні необхідного обсягу ресурсів і їх подальше перетворення у капітал. Вирішення даних завдань пов'язане з умінням банків раціонально формувати та використовувати ресурсну базу, яка виступає ключовою основою для провадження їх діяльності. Ресурсну базу формують пасиви, які складаються з власного капіталу та зобов'язань (коротко- та довгострокових). Загалом більша частина фінансових ресурсів формується саме за рахунок залучених та позичених коштів, а не за рахунок власних.

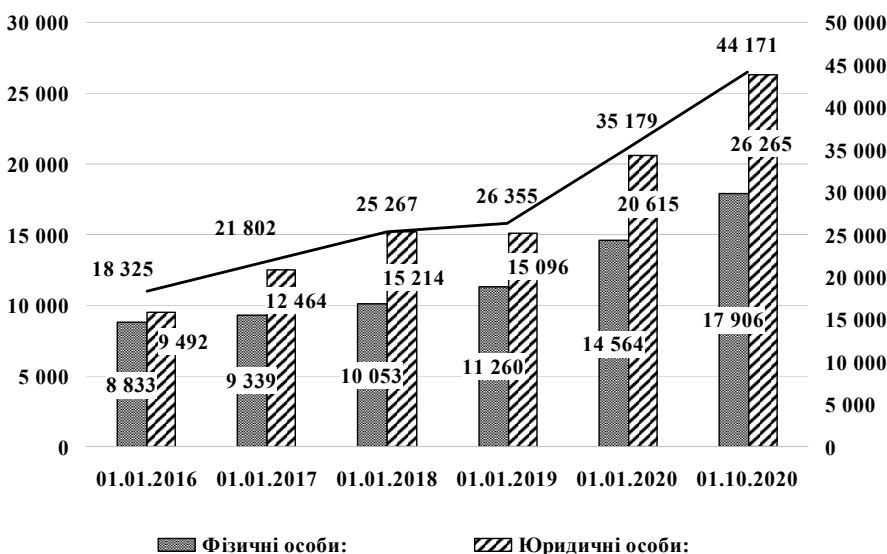

Рис. 2. Динаміка обсягу депозитного портфеля та коштів клієнтів у вкладах, млн грн

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 7].

Невід'ємною та переважною частиною ресурсної бази, за рахунок якої банки здійснюють свої активні операції, виступають залучені депозитні ресурси, які формуються за рахунок проведення банківськими установами, як фінансовими посередниками на ринку фінансових послуг, депозитних (вкладних) операцій з клієнтами (домашніми господарствами та корпоративним сектором), які полягають у залученні їх тимчасово вільних грошових коштів на договірній основі (за визначену плату й на визначений строк) та розміщення цих фінансових ресурсів від свого імені, на власний розсуд та ризик [9].

Від обсягу, складу, структури та ціни залучення даного виду ресурсів, а також системи управління ними, залежать можливості банку підтримувати свою ліквідність за найменшого рівня

витрат для досягнення мети своєї комерційної діяльності — прибутку.

Сукупність залучених банком на договірній основі коштів у депозити формують депозитний портфель банку, який являє собою на певну дату балансовий залишок на поточних та депозитних рахунках (до запитання та строкових) коштів клієнтів (юридичних та фізичних осіб) [4; 10].

Депозитний портфель є важливою складовою ресурсної бази банківської установи, а пошук напрямів збільшення його обсягу, нових джерел залучень, оптимізації структури та диверсифікації ризиків, утримання депозитів у довгостроковій перспективі набувають стратегічного значення.

Пошук шляхів збільшення обсягів депозитних вкладів, нових джерел, утримання депозитів (як існуючих, так і потенційних) у довгостроковій перспективі набуває стратегічного значення не лише для подальшого розвитку окремого банку, а для банківської системи та національної економіки загалом.

Процес управління депозитним портфелем комерційного банку є безперервним і циклічним, тісно пов'язаний з його формуванням та, доповнюючи думку Матвєєвої В.В., Гайдаржійської О.М., Василенко В.В. [3] включає такі кроки:

1) аналіз "поточного (фактичного)" стану депозитного портфеля (оцінка руху коштів клієнтів на депозитних та поточних рахунках);

2) планування "потенційного" депозитного портфеля (орієнтація на залучення потрібного обсягу коштів від певних груп клієнтів, на певний строк та в обумовленій валюті);

3) організація депозитної діяльності банку, розробка та реалізація депозитної політики (поступове та послідовне виконання завдань);

Таблиця 1. Обсяг залучених коштів депозитного портфеля у розрізі клієнтських каналів та строковості залучень, млн грн

Клієнтський канал	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.10.2020
Фізичні особи:	8 833	9 339	10 053	11 260	14 564	17 906
- строкові депозити	5 579	3 586	2 726	2 855	4 345	3 961
- поточні рахунки / депозити до запитання	3 254	5 752	7 327	8 405	10 219	13 944
Юридичні особи:	9 492	12 464	15 214	15 096	20 615	26 265
- строкові депозити	2 023	2 250	1 171	1 298	1 110	2 575
- поточні рахунки / депозити до запитання	7 469	10 214	14 043	13 798	19 505	23 691
Усього коштів клієнтів	18 325	21 802	25 267	26 355	35 179	44 171

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 7].

4) мотиваційні дії щодо формування депозитного портфеля (запровадження нових продуктів, вигідних цінових умов, програм лояльності);

5) контроль за перебігом попередніх етапів та досягненням кінцевої мети й результату.

Як бачимо, управління депозитним портфелем реалізується через управлінські функції, передбачає цілеспрямований вплив на внутрішні параметри серед яких обсяг, склад, структура, форма залучень тощо.

Оцінку управління депозитним портфелем комерційного банку, на нашу думку, доцільно здійснюють в декілька етапів, використовуючи дані публічної фінансової звітності банківських установ (рис. 1).

У ході проведення перших двох етапів також доцільно застосовувати порівняльний метод дослідження депозитів залежно від групи клієнтів, строковості, у розрізі валют тощо.

Для оцінки процесу управління депозитним портфелем було обрано комерційний універсальний банк іноземної банківської групи зі 100% іноземним капіталом — АТ "ОТП Банк", який віднесено Національним банком України до системно важливих [6].

Протягом 2015—2020 років ОТП Банк залучав кошти з двох клієнтських каналів, а саме: від фізичних осіб (населення, домогосподарств) та юридичних осіб (корпоративного сектора економіки). За весь аналізований період простежується стабільне зростання обсягу депозитного портфеля та коштів у вкладах як фізичних, так і юридичних осіб, що обумовлене доволі високим рівнем довіри та позитивною репутацією банку на вітчизняному ринку депозитних послуг серед клієнтів, які мають депозитні та поточні рахунки в цьому банку, та є свідченням доволі міцної позиції банку на ринку (рис. 2).

Скорочення строкових депозитів не вплинуло на загальний обсяг депозитного портфеля у вкладах завдяки покриттю таких зменшень стрімким ростом поточних ра-

хунків та депозитів до запитання (табл. 1). Скорочення строкових депозитів першочергово обумовлено нестабільністю політичної та, як наслідок, економічної ситуації в країні у попередніх періодах. Ці фактори вплинули на втрату довіри населення до банківських установ та банківської системи загалом у довгостроковій перспективі, що й спричинило відтік зазначених вкладів та вкладників по всій банківській системі (у тому числі й в ОТП Банку).

Збільшення обсягу поточних рахунків та депозитів до запитання пояснюється їх перевагою для клієнтів під час нестабільності економічної ситуації в країні, а саме те, що за договором банківського вкладу, укладеного до запитання, банк повинен видати вкладені кошти та відсотки на першу вимогу вкладника (табл. 1). Хоча відсотки за такими вкладами є нижчими, ніж ті, що нараховуються при укладанні строкового договору банківського вкладу.

Слід зауважити, що такі вклади є нестабільними ресурсами, адже вони повинні бути повернені на першу вимогу клієнта, що обмежує можливість їх використання банком для позикових (кредитних) та інвестиційних операцій.

Водночас банку слід враховувати те, що збільшення вкладів до запитання, які слугують найбільш дешевим джерелом ресурсів банку, сприяє підвищенню прибутковості операцій, проте послаблює ліквідність. У той же час збільшення строкових вкладів знижує прибутковість операцій, проте підвищує ліквідність балансу.

Окрім розгляду зростання обсягів вкладень з різних каналів та відповідно до їх строковості, доцільно розглянути й їх структуру (вертикальний аналіз). Завдання банківського менеджменту в цьому напрямі полягає у визначенні та досягненні оптимального співвідношення (структури) між різними групами клієнтів та видами де-

Таблиця 2. Структура депозитного портфеля у розрізі клієнтських каналів та строковості, %

Показник	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.10.2020
Фізичні особи	48,20	42,83	39,79	42,72	41,40	40,54
Юридичні особи	51,80	57,17	60,21	57,28	58,60	59,46
Строкові депозити	41,48	26,77	15,42	15,76	15,51	14,80
Поточні рахунки та депозити до запитання	58,52	73,23	84,58	84,24	84,49	85,20

Джерело: побудовано авторами на основі [5; 7].

Таблиця 3. Перелік депозитних продуктів, умов по ним станом на грудень 2020 року

Депозитний продукт	Строк	Відсоткова ставка, % річних				Мінімальна сума вкладу
		гривня	долар	євро	шв. франк	
Фізичні особи						
Строковий депозит з виплатою відсотків після закінчення дії договору	90-179 днів	5,5	0,01	0,01	0,01	2000 UAH
	180-269 днів	5,75				50 USD
	270-365 днів					50 EUR
	367-730 днів	6				50 CHF
Строковий депозит з щомісячною сплатою або капіталізацією відсотків	90-179 днів	5	0,01	0,01	–	2000 UAH
	180-269 днів	5,25				50 USD
	270-365 днів					50 EUR
	367-730 днів	5,5				
Ощадний банківський вклад з щомісячною виплатою процентів «Зручні гроші +»	безстроковий	5,5	0,01	0,01	–	300 UAH 10 USD 10 EUR
Ощадний банківський вклад з щомісячною виплатою процентів «Доступні гроші»	безстроковий	5,5	–	–	–	100 UAH
Депозитний вклад на дитину до настання повноліття	до повноліття	–	0,01	0,01	–	20 USD 20 EUR
Строковий депозит «Преміальний»	3 місяці	6,5	–	–	–	100 000 UAH
	6 місяців	6,75				
	12 місяців	7				
Депозитна лінія для ФОП	30-59	5,3	–	–	–	необмежена
	60-89	5,5				
	90-119	5,7				
	120-180	6				
Вклад на вимогу «Вільний» для ФОП	безстроковий	4,5	0,01	–	–	необмежена
Юридичні особи						
Депозитна лінія	від 1 дня до 1 року (більш 1 року)	індивідуально			–	необмежена
Депозит на вимогу «Call deposit»	безстроковий	3	0,1	0,01	–	необмежена

Джерело: побудовано авторами на основі [8].

позитів, яке відповідає депозитній політиці та меті діяльності банківської установи.

Протягом аналізованого періоду в структурі депозитного портфеля ОТП Банку переважаючими були кошти від юридичних осіб, частка яких становила понад 50% у сукупній величині вкладів щорічно, а значення коливалися від 51,80% до 60,21% депозитного портфеля банку (табл. 2).

Можна зазначити, що ОТП Банк у своїй депозитній діяльності та при формуванні свого депозитного портфеля більше орієнтований на залучення коштів у вклади від корпоративного сегменту ринку. Також варто зазначити, що за офіційною звітністю ОТП Банку понад 10% вкладів загального обсягу депозитного портфеля були отримані у 2015 році від 7 клієнтів, у 2016 та 2018 роках від 8 клієнтів, 2018 року від 24 клієнтів та 2019 року від 10 клієнтів з переважанням великих гривневих депозитів (від 500 тис.) [7].

З аналізу рахунків клієнтів простежується динаміка щодо значної частки поточних рахунків та депозитів до запитання у структурі депозитної ресурсної бази ОТП Банку (табл. 2). Можна зазначити, що ОТП Банк у своїй депозитній діяльності. На рахунках до запитання клієнти банку, як правило, утримують залишки коштів, необхідні для покриття найближчих поточних платежів. Збільшення обсягу поточних рахунків та депозитів до запитання є негативним явищем, оскільки ресурси даного виду являють собою "нестабільні пасиви", а збільшення їх частки впливає на ліквідність балансу та стабільність ресурсної бази банку. Оскільки власник рахунку може у будь-який

час вилучити кошти, то найбільший ризик у ОТП Банку пов'язаний саме з депозитами цього виду.

У структурі строкової складової депозитного портфеля ОТП Банку переважали кошти фізичних осіб, значення яких значно коливалося від 73,39% на кінець 2015 року до 79,65% на кінець 2019 року. Ці показники є свідченням прихильності населення щодо здійснення строкових вкладів у цьому банку, на відміну від корпоративного сектора. Збільшення частки строкових депозитів сприяє підвищенню стабільності та надійності ресурсної бази, що своєю чергою поліпшує ліквідність і дає змогу активно розвивати кредитну діяльність.

Зі структури поточних рахунків та депозитів до запитання простежується переважання частки юридичних осіб, які тримають кошти на них для проведення та покриття своїх поточних фінансових платежів. Чим більша частка поточних рахунків депозитів до запитання в загальному обсязі коштів клієнтів, тим більша можливість виникнення проблем банку стосовно платоспроможності та ліквідності. У складі структури коштів корпоративних клієнтів залежно від галузі економіки протягом аналізованого періоду значну питому вагу мала торгівля, частка якої становила понад 31%. Наступною за величиною питомої ваги була галузь виробництва, частка якого була дещо менша за торгівлю, проте у середньому становила 20%. Як висновок на цьому етапі можемо зазначити, що понад 50% коштів корпоративних клієнтів припадають на 2 галузі економіки — торгівлю та виробництво.

У сукупних зобов'язаннях та валюті балансу ОТП Банку переважають кошти корпоративного сектору. За-

боргованість перед НБУ та емітовані боргові цінні папери в ОТП Банку відсутні.

У загальному підсумку можна зазначити, що банк функціонує переважно за рахунок залучених коштів від юридичних та фізичних осіб, що є цілком нормальним у банківській практиці. Їх частка протягом аналізованого періоду коливалася від 93,93% до 97,89% по зобов'язаннях та від 68,31% до 87,80% по валюті балансу. Переважання коштів клієнтів пояснюється, зокрема, через їх відносну дешевизну, порівняно з міжбанківським кредитуванням та кредитами рефінансування НБУ.

Переважну частку в структурі забезпечення зобов'язань банку коштами клієнтів становили гарантії банку перед бенефіціарами, а загальна частка рахунків клієнтів, що були використані в якості забезпечення не перевищувала 5,04% їх загального обсягу. В подальших роках структура дещо змінилася, а основну частку у забезпеченні зобов'язань банку рахунками клієнтів почали становити кредити (понад 80%). Водночас загальний обсяг рахунків клієнтів, що були використані в якості забезпечення не перевищував 3,36%.

Депозитна політика ОТП Банку націлена на залучення необхідного обсягу ресурсів, пошук найефективніших джерел їх акумуляції та включає розробку й впровадження депозитних продуктів, дотримуючись задекларованої цінової політики, виконуючи поставлені стратегічні та тактичні завдання з метою забезпечення рентабельності, ліквідності та загального розвитку банківської установи.

ОТП Банк пропонує широкий асортимент депозитних продуктів як для населення, так і для корпоративного сектора (табл. 3). Можна зазначити, що ОТП Банк у своїй депозитній діяльності. Різні відсоткові ставки, терміни та інші умови договору дозволяють обрати клієнтам найбільш прийнятний варіант вкладення тимчасово вільних коштів. Оформити депозит можна у відділенні банку, або ж через систему інтернет-банкінгу OTP Smart, з можливістю отримання "бонусу" до розміру відсоткової ставки в 0,5% для деяких вкладів фізичних осіб. Сервіс дозволяє дистанційно керувати депозитами: поповнювати їх, знімати кошти з рахунків, відкривати строкові та поточні депозити, переглядати інформацію та виписки, переоформлювати депозити на новий строк тощо.

Клієнти банку, при прийнятті того чи іншого рішення про вкладення власних вільних коштів у вклади, як правило, керуються такими критеріями: надійність банківської установи, асортимент депозитних продуктів та цінові умови по ним, а також рівень і якість обслуговування.

Важливим завданням при формуванні депозитного портфеля банку є процес планування роботи в аспекті залучення депозитних ресурсів та оцінка можливої величини залишку коштів клієнтів, для проведення за їх рахунок активних операцій. Окрім того, ці ресурси мають відповідати двом критеріям одночасно: стабільність та відносна дешевизна.

Управління депозитною діяльністю дає банку можливість щодо формування оптимальної структури депозитного портфеля та захист від різного роду ризиків ринку. Пропонуємо виділити ключові фактори, які чинять вплив на управління депозитним портфелем ко-

мерційного банку, поділяючи їх на зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх (некерованих) ми пропонуємо віднести: політико-економічну ситуацію, стан соціального середовища, законодавчу базу, політику регулятора, стан системи страхування вкладів та поведінку конкурентів та споживачів.

До внутрішніх (керованих), тобто тих, на які банк може безпосередньо впливати, відносимо стан системи управління інструментарієм цінового та нецінового характеру, а також кількісними та якісними параметрами депозитного портфеля.

Основними проблемами в управлінні банківським депозитним портфелем на прикладі ОТП Банк є неоптимальність його структури: переважання частки поточних рахунків [4] та депозитів до запитання, а також валютних вкладів, що впливає на ліквідність балансу і не сприяє стійкості та надійності ресурсної бази.

До проблем залучення коштів від клієнтів на депозитні рахунки варто віднести: низькі відсоткові ставки при вкладенні коштів на депозит до запитання та вклади в іноземній валюті, агресивна політика багатьох банків щодо підключення накопичувальних послуг типу "скарбничка", пролонгації депозитних договорів і наявність певних труднощів із поверненням суми вкладу навіть після закінчення строку договору, суворі умови і штрафи у разі дострокового розірвання депозитного договору.

ВИСНОВКИ

На сьогодні ОТП Банк є доволі надійним банком в Україні, який провадить свою діяльність доволі великий період часу та займає провідні позиції на вітчизняному ринку. Саме тому багато громадян не бояться довіряти свої вільні кошти цій організації. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО), який гарантує кожному вкладнику банку відшкодування граничного розміру коштів за депозитами (200 тис. грн), незалежно від кількості вкладів у одному банку. Суми понад ліміт поверненню не підлягає.

Процес управління депозитним портфелем передбачає застосування банком як цінових, так і нецінових (маркетинговий підхід) методів управління. Впровадження ОТП Банком процесу бенчмаркінгу в управління депозитним портфелем дозволить виявити ключові переваги та недоліки у порівнянні з банками-конкурентами чи "банком-взірцем" в цьому напрямі діяльності, своєчасно реагувати на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища, запроваджувати унікальні депозитні продукти тощо.

Основними завданнями, які стоять перед банком та поточну перспективу є: мінімізація витрат на залучення коштів у вклади, нарощення обсягу депозитного портфеля з оптимізацією його структури (мінімізація обсягу депозитів до запитання та поточних рахунків, зменшення кількості вкладів у валюті).

Оскільки одним з ключових завдань банків є полегшення життя клієнтів в аспекті надання банківських послуг, то в подальших періодах ОТП Банку слід дотримуватись процесу стратегії діджиталізації відносин клієнтами у вирішенні всіх фінансових питань, у

тому числі й у депозитній сфері, що послугує спрощенню процесу обслуговування. Банку слід вдатися до нарощення депозитної ресурсної бази шляхом залучення нових категорій клієнтів, розробкою нових інноваційних депозитних продуктів з вигідними ціновими умовами, покращення загального рівня обслуговування тощо.

Застосування висунутих рекомендацій, на думку авторів, дозволить банку ефективніше здійснювати управлінський процес в контексті депозитного портфеля.

Література:

1. Бархатов В.И. Особенности управления депозитным портфелем коммерческого банка в современных условиях [Электронный ресурс] / В.И. Бархатов — 2009. — Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-upravleniya-depozitnym-portfelem-kommercheskogo-banka-v-sovremennyh-usloviyah/viewer> (дата звернення 11.12.2020).
2. Макаренко Ю.П., Сагач Т.О. Проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності депозитної бази та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / Ю.П. Макаренко, Т.О. Сагач — 2016. — Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2016/5.pdf (дата звернення 11.12.2020).
3. Матвеев В.В., Гайдаржийська О.М., Василенко В.В. Дослідження депозитного портфелю як інструменту ресурсної політики банку [Електронний ресурс] / В.В. Матвеев, О.М. Гайдаржийська, В.В. Василенко / Молодий вчений. — 2018. — Режим доступу: <http://www.molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3/146.pdf> (дата звернення 11.12.2020).
4. Мельничук Н.Ю., Ковальчук С.С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази [Електронний ресурс] / Н.Ю. Мельничук, С.С. Ковальчук — 2020. — Режим доступу: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/1_67_2020/28.pdf (дата звернення 11.12.2020).
5. Національний банк України "Дані наглядової статистики: згруповані балансові залишки банків України" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/files/stat/Aggregation_new.zip (дата звернення 11.12.2020).
6. Національний банк України "Перелік системно важливих банків" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv> (дата звернення 11.12.2020).
7. Офіційна річна звітність АТ "ОТП Банк" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/about/informations/annual-reports/> (дата звернення 11.12.2020).
8. Офіційний сайт АТ "ОТП Банк" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.otpbank.com.ua/> (дата звернення 11.12.2020).
9. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій: Постанова Правління Національного Банку України від 03.12.2003 № 516. Дата оновлення 14.10.2020. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text> (дата звернення 11.12.2020).

10. Руцишин Н.М., Мильян І.І. Сучасний стан та напрями розвитку депозитної діяльності банків України [Електронний ресурс] / Н.М. Руцишин, І.І. Мильян. — 2019. — Режим доступу: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2019_24_2/22.pdf (дата звернення 11.12.2020).

References:

1. Barkhatov, V.I. (2009), "Features of management of the deposit portfolio of a commercial bank in modern conditions", Bulletin of Chelyabinsk State University, vol. 1, available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/osobennosti-upravleniya-depozitnym-portfelem-kommercheskogo-banka-v-sovremennyh-usloviyah/viewer> (Accessed 11 December 2020).
 2. Makarenko, Yu.P. and Sagach, T.O. (2016), "Problems of formation of the deposit portfolio of banks in the conditions of instability of the deposit base and ways of their solution", Investytsiyi: praktyka ta dosvid, vol. 1, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2016/5.pdf (Accessed 11 December 2020).
 3. Matveev, V. Gaidarzhyskaya, O. and Vasilenko, V. (2018), "Research of the deposit portfolio as an instrument of the bank's resource policy", Molodyy vcheny, vol. 3, available at: <http://www.molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3/146.pdf> (Accessed 11 December 2020).
 4. Melnichuk, N.Yu. and Kovalchuk, S.S. (2020), "Deposit activity of banking institutions in the context of formation of their resource base", Scientific View: Economics and Management, vol. 1, available at: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/1_67_2020/28.pdf (Accessed 11 December 2020).
 5. National Bank of Ukraine (2020), "Data of supervisory statistics: grouped balance sheets of banks of Ukraine", available at: https://bank.gov.ua/files/stat/Aggregation_new.zip (Accessed 11 December 2020).
 6. National Bank of Ukraine (2020), "List of systemically important banks", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-onoviv-perelik-sistemno-vajlivih-bankiv> (Accessed 11 December 2020).
 7. The official site of OTP Bank JSC (2020), "The official annual reporting of OTP Bank JSC", available at: <https://www.otpbank.com.ua/about/informations/annual-reports/> (Accessed 11 December 2020).
 8. The official site of OTP Bank JSC (2020), "Deposit products", available at: <https://www.otpbank.com.ua/> (Accessed 11 December 2020).
 9. National Bank of Ukraine (2003), Resolution "On approval of the Regulations on the procedure for carrying out deposit operations by Ukrainian banks", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text> (Accessed 11 December 2020).
 10. Ruschishin, N.M. and Milyan, I.I. (2019), "The current state and directions of development of deposit activity of banks of Ukraine", Odessa National University Herald. Library studies, Bibliography studies, Bibliology, vol. 7, available at: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2019_24_2/22.pdf (Accessed 11 December 2020).
- Стаття надійшла до редакції 17.12.2020 р.*